

РЕШЕНИЕ

№ 25612

гр. София, 02.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 48 състав,
в публично заседание на 18.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калина Пецова

при участието на секретаря Евгения Стоичкова, като разгледа дело номер **8934** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Делото е образувано е по жалба на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД срещу Решение № 37-Н0-И0-А1/2021г. от 22.07.2021г. на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, с което е актуализирано Комплексно разрешително № 37/2005г. на оператора „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за площадка ОЦ „З.“ и е отказано допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

По делото е постановено Решение № 4992 от 21.07.2023г. на АССГ, което е отменено с Решение № 9331/05.08.2024г. по административно дело № 9863/2023г. по описа на ВАС и върнато на настоящия съд за ново разглеждане.

В проведеното съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. Г. с пълномощно по делото. Поддържа жалбата на заявените основания и претендира разностите по списък. Ответникът се представлява от юрк И., която оспорва жалбата. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение срещу размера на заявения адвокатски хонорар. Представя писмени бележки.

Жалбоподателят моли за отмяната на оспорения акт в частта на Условие 2.1 и Условие 9.2.1, с които са въведени условия за норми за допустими емисии /Н./ по показател NOx 100mg/Nm³ и по отношение отказа за допускане на исканата от страна „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД дерогация по този показател, съгласно чл.123а, ал.3 ЗООС, тъй като постановеният административен акт е незаконосъобразен поради съществено нарушение на административнопроизводствените правила, неправилно

приложение на материалния закон и при несъответствие с целта му. Съображенията за това са мотивирани с нарушения на основни принципи на административното производство, а именно принципа на съразмерност, закрепен в чл.6 АПК, принципа на истинност, закрепен в чл.7 АПК, принципа за равенство, закрепен в чл.8, принципа на служебното начало, закрепен в чл.9 и принципа за бързина и процесуална икономия, закрепен в чл.11 АПК. В конкретния случай, с процесното решение административният орган посочва, че ще бъдат нанесени непоправими вреди както на околната среда, така и на енергийната сигурност и на обществото като цяло. Поставеното ново условие 2.1., съчетано с идентичните новопоставени условия в свързаните Решения от 22.07.2021г. за актуализиране на КР № 43/2005г. за Т. С., КР № 30/2005г. за Т. С.-И. и КР № 36/2005г. за ОЦ „Л.“, според жалбоподателя от правна и фактическа страна би довело до преустановяване на дейността на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД. При преустановяването ѝ съответно ще бъде спряно топлоподаването към над 500 000 абонати, голяма част от които ще преминат на алтернативно отопление и снабдяване с топла вода от твърди горива и електричество. Административният орган не съобразил, че осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД води до намаление с 5 пъти изпускането на азотни оксиди в сравнение с битовите горивни уредби, съответно преустановяването на експлоатацията ще доведе до значителни щети за околната среда и здравето на населението. В тази връзка се посочва, че според Комплексната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община за периода 2016 – 2026г., утвърдена с Решение № 204/22.04.2021г., основен източник на фини прахови частици /ФПЧ/ на територията на Столична община е именно битовото отопление – 55,97%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници /31,50%/ и автотранспорта /10,78%/. Посоченото намира, че нарушава принципа за съразмерност, регламентиран в чл.6, ал.5 АПК, поради което решението следва да бъде отменено и върнато на административния орган за ново произнасяне.

Независимо от горното, административният орган нарушил и принципа за истинност и принципа за служебното начало, регламентиран съответно в чл.7 и чл.9, ал.2 АПК, тъй като не е установил действителните факти от значение за случая, защото не е събрал всички необходими доказателства и без да е налице искане от страна на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД.

Административният орган се позовал в решението си на представен през 2018г. анализ, в който обаче изрично било посочено, че е непълен и не са взети под внимание ползите от експлоатацията на инсталациите на оспорващото дружество, в т.ч. намалението с 5 пъти изпускането на азотни оксиди, в сравнение битовите горивни уредби, което намалява щетите за околната среда. При направена констатация, че този анализ е непълен, според жалбоподателя е следвало административният орган да направи собствен анализ на тези ползи или да укаже на дружеството представянето на пълен анализ. По отношение възражението за нарушаване на принципа за бързина и процесуална икономия се посочва, че искането на жалбоподателя за допускане на дерогация е депозирано през 2018г., а оспореният акт е постановен през 2021г. Продължителното бездействие на административния орган и несъбирането на относимите доказателства довело до постановяване на незаконосъобразен административен акт, тъй като е основан на неактуализирани и съответно непълни анализи, изготвени през 2018г.

По отношение твърдението за неправилно приложение на чл.123а ЗООС се мотивира, че административният орган е приел, че коефициентът на ОЦ „3.“ е 0,68, но без да посочи как точно е изчислен този коефициент и въз основа на какви данни се приема за меродавен. Жалбоподателят оспорва този коефициент като твърди, че той е значително по-нисък, като ако бяха взети предвид показателите за неизследваните ползи от инсталациите на дружеството, неизследваните вреди за околната среда /атмосферния въздух/ и неизследваните финансови щети за дружеството и държавата, административният орган е щял да установи, че реалният коефициент е близко до нула, което обуславя законосъобразността на исканата дерогация.

Административен съд София-град, като се запозна със становищата на страните, приложените по делото доказателства, вкл. изслушаните в първоначалното производство съдебни експертизи, въз основа на указанията на ВАС и на закона, намира за установено следното от фактическа страна:

Жалбата е допустима – насочена е срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт по см. на чл.21, ал.1 АПК, който пряко и непосредствено засяга права и законни интереси на оспорващия, съответно правото на оспорване е упражнено при наличие на правен интерес, в преклузивния срок за оспорване.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното решение е издадено от компетентен административен орган, в пределите на предоставената му от закона власт. Предмет на оспорване е решение на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околната среда и водите, с което е актуализирано Комплексно разрешително № 37/2005г. на оператора „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за площадка ОЗ „3.“ и е отказано допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл.120, ал.1 ЗООС, в относимата ѝ редакция, към датата на издаване на оспорения акт /ДВ, бр.21 от 12 март 2021г./, компетентният орган за издаване, отказ, преразглеждане, актуализиране и отменяне на разрешителните по реда на този раздел, освен в случаите по чл.94, ал.1, т.9, е изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда.

При издаване на административния акт е спазено изискването за писмена форма, същият съдържа изискуемите реквизити по чл.59, ал.2 АПК в т.ч. са изложени фактическите основания за приемането му, което е предпоставка за упражняване от съда на контрол за материална законосъобразност.

Издадено е Комплексно разрешително № 37/2005г. за площадка ОЦ „3.“ в полза на „Топлофикация София“ ЕАД.

С писмо, вх.№ КР-4433/26.09.2016г., от оспорващото дружество са внесени документи за преразглеждане на комплексното разрешително във връзка с Преходния национален план и Наредбата за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, приета с ПМС № 354/28.12.2012г.

С писмо, изх.№ КР-4651/15.11.2016г., ответникът е уведомил жалбоподателя за необходимостта от представяне на допълнителна информация. Писмото, с което са изпълнени дадените указания, е депозирано на 31.01.2017г. След преглед на документацията е установена необходимост от нейното допълване и преработване, за което жалбоподателят е уведомен с последващо писмо от 03.11.2017г.

С писма от 17.10.2018г., 25.10.2018г., 06.11.2018г. и 05.05.2020г. от „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД са представени документи за преразглеждане във

връзка с публикувано Решение за изпълнение (ЕС) № 2017/1442 за формулиране на заключения за най-добри налични техники за големи горивни инсталации и мотивирано искане за допускане на дерогация по показател NOx, съгласно чл.123а, ал.3 ЗООС.

Въз основа на последното е образувано административно производство по чл.124, ал.2, т.4 и т.5 ЗООС за преразглеждане на издаденото комплексно разрешително. Процедурата е обоснована с необходимостта от съобразяване на условията в комплексното разрешително с изискванията на Наредбата за норми на допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, предвид изтичането на срока на Преходния национален план /ПНП/, предоставил временна дерогация, освобождаваща операторите от задължението за спазване на посочените в чл.30, § 2 от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24.11.2010г. относно емисиите от промишлеността норми за допустими емисии /Н./ на замърсителите, за които се предлага планът; публикуваното Решение за изпълнение (ЕС) № 2017/1442 и за съобразяване на условията в комплексното разрешително с изискванията на нормативни и административни актове, влезли в сила след издаването му.

В изпълнение на разпоредбата чл.18а, ал.4 и ал.5 от Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни /Н./ от РИОСВ – С. и Б. дирекция „Д. район“ са изискани становища и конкретни предложения за промяна и допълване на условията в издаденото комплексно разрешително.

По отношение искането за предоставяне на дерогация по показател NOx са изискани становища от специализираните дирекции в Министерството на околната среда и водите /МОСВ/, Министерство на икономиката и Министерство на енергетиката.

Въз основа на извършения анализ на представените документи и постъпилите становища от съответните органи, е направен извод, че не са налице основания за допускане на дерогация по посочения показател.

В съответствие с изискванията на чл.18а, ал.7 Н. и в изпълнение на Заповед № 196/13.07.2021г. на изпълнителния директор на ИАОС, на 15.07.2021г. на заседание на специализиран състав на Експертния екологичен съвет е проведена консултация с оператора. По време на консултацията са обсъдени и приети промени в условия 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 от КР № 37/2005 г. Взето е решение за необходимостта от актуализиране на условията в разрешителното. Изготвеният протокол от срещата е подписан от представител на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД с особено мнение срещу изложените мотиви за недопускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 ЗООС, във връзка с прилагането на Решение 2017/1442/ЕС. Съображения за особеното мнение не са изложени. От страна на ИАОС е било обърнато внимание, че сроковете за привеждане в съответствие на инсталацията са изтекли и нормативната уредба по околна среда не предвижда нови такива. Приложимата норма за допустими емисии на NOx за горивните инсталации на дружеството е 100 mg/Nm³, съгласно Решение 2017/1442/ЕС и съгласно ННДЕСДАОПИАГГИ.

Процедурата по преразглеждане е приключена с писмо изх.№ КР-2052/21.07.2021г.

Последвало е издаването на оспореното решение, с което са поставени нови условия 2.1 и 9.2.1, а именно: на оператора се разрешава да експлоатира водогрейни котли /БК/ № 1 - № 5 единствено след писмено потвърждение от страна на РИОСВ – С. за изпълнение на технически мерки по Условие 2.1.1 и достигане на заложените

Н./НДНТ-С. за NO_x в таблица 9.2.1.1 – продължение 1 и таблица 9.2.1.2 – продължение 1 към Условие 9.2.1.

Условие 2.1.1. предвижда притежателят на разрешителното да изпълни технически мерки за спазване на Н./НДНТ-С. за показател NO_x в таблица 9.2.1.1 – продължение 1 и таблица 9.2.1.2 – продължение 1 към Условие 9.2.1., като за дейностите по изпълнение изпълни задълженията си по реда на Глава шеста, раздел трети ЗООС – оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения и по реда на Глава седма, раздел втори ЗООС, в случай на необходимост от провеждане на процедури по посочения ред.

Условието по чл.9.2.1 представлява таблица, в която са посочени средногодишните, средномесечните, среднодневните и средночасовите стойности за азотни оксиди и въглероден оксид при отправна точка 100 mg/Nm³.

Искането за допускане на дерогация по показател NO_x, съгласно разпоредбата на чл.123а, ал.3 ЗООС, не е уважено по подробно изложени в мотивите на оспорения акт съображения.

В чл.15, т.4 от ДИРЕКТИВА 2010/75/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 24 ноември 2010 година

относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) /Директивата/ е предвидена възможност чрез дерогация на параграф 3 и без да се засяга член 18, в особени случаи компетентният орган да определи не толкова строги мерки за допустими емисии. Такава дерогация може да бъде предоставена, само когато оценката покаже, че постигането на емисионни нива, свързани с НДНТ, посочени в заключенията на НДНТ, би довело до разходи, които са несъразмерно високи с оглед ползите за околната среда поради: а/ географското положение на съответната инсталация или местните екологични условия или б/ техническото характеристики на съответната инсталация. Съответният орган, допускащ дерогация, следва да гарантира, че не се причинява значително замърсяване на околната среда и че се постига висока степен на опазване на околната среда. Посочените норми са транспонирани в ЗООС, съответно в чл.123а, ал.3 и чл.123а, ал.4 от ЗООС. Съгласно първата разпоредба, компетентният орган по чл.120, ал.1 може да определи не толкова строги емисионни норми спрямо нормите по ал. 1, когато оценка покаже, че постигането на емисионните нива, свързани с НДНТ, посочени в заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия, би довело до разходи, които са несъразмерно високи в сравнение с ползите за околната среда поради: 1. географското положение на инсталацията, или 2. характеристиките на околната среда в района на площадката, или 3. техническите характеристики на инсталацията. Според чл.123, ал.4 от ЗООС, в случаите по ал.3, емисионните норми не трябва да водят до значително замърсяване на околната среда и трябва да осигуряват постигане на висока степен на опазване на околната среда. Съгласно съображение 16 от Директивата, за да бъдат отчетени някои специфични обстоятелства, когато прилагането на емисионни нива, свързани с НДНТ би довело до несъразмерно високи разходи в сравнение с ползите за околната среда, компетентните органи следва да могат да определят Н., които се отклоняват от тези нива. Тези отклонения трябва да се правят въз основа на оценка, при която се вземат предвид ясно определени критерии.

От тази законова регламентация е видно, че изпълнителният директор на ИАОС може да допусне дерогация въз основа на оценка. В Директивата и в ЗООС не са дадени

указания по каква методика, респективно с какъв програмен продукт следва да се направи оценката.

В мотивите на оспореното решение е посочено, че стойността на коефициента К, изразяващ съотношението на общата стойност на ползите за околната среда към общата стойност на разходите за постигането им, е изчислена въз основа на резултатите от извършените анализи в Анализ на ползите за околната среда, като за процесния обект е определен коефициент 0.68. Референтната гранична стойност на този коефициент, посочена в Насоките за подготовка на информация и кандидатстване за предоставяне на дерогации по реда на чл. 123а, ал.3 от ЗООС е 0.7 относно емисиите от промишлеността. В случая този коефициент е изчислен за ОЦ „З.“ на 0.68 и е направен извод, че за обекта стойността на коефициента е над 0,7, от което може да се заключи, че разходите за постигане на емисионните нива по показател NOx в таблица Таблица 25 от Решение № 2017/1442/ЕС следва да бъдат оценени за съразмерни на ползи за околната среда.

Предвид събраните доказателства не може да се приеме, че коефициентът К е определен правилно от административния орган. Изпълнителната агенция е извела коефициент 0,68 въз основа на Анализа Ползи от 2018г., в който оценката не е пълна и са посочени стойности, от които могат да се изведат два коефициента. В решението не е посочена и методиката за определяне на коефициента и базата данни въз основа, на която е определен коефициент 0,68.

Административният орган е събрал различни доказателства, включително становища от различни органи. Административното производство е продължило повече от две години, поради което оспореният акт е постановен месец юли 2021г., а Анализът, въз основа, на който е отказана дерогация е изготвен през 2018г. Посоченият период е значителен. Наличието му предполага възможност за промяна на обстоятелствата, която наред с непълнотата на анализа сочи, че решението е издадено при неизяснени обстоятелства. В подкрепа на изложеното е разработеният Анализ РП от 2022г., който представя завършен вид на Аналитичния цикъл, тъй като е представен и третият елемент от анализа - отношението на разходи към ползи. В допълнение е изготвен самостоятелен подробен анализ на ползите за околната среда при постигане на емисионните нива за азотните оксиди. С него се разглежда ефекта върху околната среда и човешкото здраве, не само при намаляване на емисиите, но и при отказ за издаване на дерогация и спиране работата на инсталациите на "Топлофикация София" ЕАД.

В мотивите на органа за недопускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл. 123а, ал. 3 на ЗООС е посочено, че дружество „Топлофикация София“ ЕАД е изявило желание за участие в Преходен национален план /ПНП/ (съгласно чл. 13 от Наредбата за ГГИ), и е получило „временна дерогация“, като само е избрало инвестиционните мерки и сроковете, в рамките на които е трябвало да приведе горивните инсталации в съответствие с Наредбата за ГГИ,

включително и обезпечаването на заложените в Плана мерки с необходимия финансов ресурс, но инвестиционните мерки, предвидени за ГГИ на „Т. С.“ за привеждане в съответствие с ПНП, не са приключили, а някои дори не са започнали. Органът не е посочил в каква степен частичното изпълнение на мерките се е отразило на съответствието на горивните инсталации на Наредбата за ГГИ и предоставянето на нова дерогация за приключване на мерките няма ли да бъде в полза за околната среда.

Друг аргумент за недопускане на дерогация е, че съгласно чл.123а, ал.1, т.2 от ЗООС, законодателят е предвидил да се допусне емисионните нива да се различават от определените в Заключениета за НДНТ, но при условие, че бъдат спазени изискванията на чл.123, ал.10 от ЗООС, съгласно които нормите в КР не могат да бъдат по-високи от нормативно определените в българското законодателство, респ. от посочените в Приложение № 1, Част 1 към Наредбата за ГГИ - 100 mg /Nm³.

Съдът намира, че разпоредбата на чл.123а, ал.1, т.2 от ЗООС се дерогира при наличие на предпоставките за приложение чл.123а, ал.3 от същия закон, което се явява изключение спрямо правилото. Изрично в чл.123а, ал.3 от ЗООС е посочено, че компетентният орган може да определи не толкова строги емисионни норми спрямо нормите по ал.1, при условие, че оценка покаже, че постигането на емисионните нива, свързани с НДНТ, посочени в заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия, би довело до разходи, които са несъразмерно високи в сравнение с ползите за околната среда поради географското положение на инсталацията, или характеристиките на околната среда в района на площадката, или техническите характеристики на инсталацията. Тоест, наличието на оценка за ползи за околната среда, предвид което и да е от посочените три обстоятелства, е основание за допускане на дерогация "при не толкова строги емисионни норми спрямо нормите по ал.1".

Записано е също, че представеното от „Топлофикация София“ ЕАД математическо моделиране е изготвено с Н. за NO_x от 200 mg /Nm³, което е нормативно нарушение предвид факта, че Н., която трябва да се спазва от дружеството е 100 mg /Nm³. Това противоречие е преодолимо с конкретни указания от органа. Мотивите са допълнени и с това, че реалните емисии, изпускани например от Т. „С.“, са до 5 пъти по-високи от Н., съгласно данните от автоматичните системи за собствени непрекъснати измервания на инсталациите, но тези данни не са посочени, поради което не може да се осъществи съдебен контрол.

В мотивите също е посочено че, срещу България има открита процедура за нарушение № 2010/2109 за неспазване на нормите за съдържание на

фини прахови частици в атмосферния въздух, както и че е изготвена Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), приета с Решение № 541 на МС от 13.09.2019г., чиято основна цел е да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни емисии замърсители в атмосферния въздух, между които и азотни оксиди. Във връзка с откритата процедура за нарушение № 2010/2109 не е изяснено каква част от общото съдържание на фини прахови частици в атмосферния въздух е причинена от дейността на дружеството жалбоподател, респ. това основание ли е да се откаже дерогация. Следва да се направи оценка на въздействието от емисиите на всички източници, които допринасят към формирането на концентрации от дадения замърсител.

В случая такава оценка не е изготвена.

От приетите по делото като неоспорени и компетентно изготвени заключения на вещите лица се установи, че върху нормите на качество на атмосферния въздух оказват въздействие както битовото горене, така и автотранспорта.

С решение от 9.03.2023 г. по дело С – 375/21 Съдът на Европейския съюз е приел, че чл. 15, параграф 4 от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването), във връзка с чл. 18 от същата и с членове 13 и 23 от Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа трябва да се тълкува в смисъл, че: при разглеждането на искане за дерогация по чл. 15, параграф 4, компетентният орган трябва да вземе предвид всички относими научни данни за замърсяването, включително кумулативния ефект с други източници на съответния замърсител, както и мерките, определени в относимия план за качество на въздуха, приет за съответната зона или агломерация съгласно чл. 23 от Директива 2008/50, да откаже такава дерогация, когато тя може да допринесе за превишаването на нормите за качество на въздуха, определени съгласно чл.13 от Директива 2008/50, или да е в разрез с мерките, съдържащи се в този план, които имат за цел да гарантират спазването на тези норми и да направят възможно най-кратък периода на превишението им.

Не става ясно и коя част от Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха има отношение във връзка с приложението на разпоредбата на чл.123а, ал.3 от ЗООС по отношение на жалбоподателя. Само по себе си, цитирането на тази програма не е основание за отказ на поискана дерогация.

Същевременно, административният орган не е обсъдил защо не е налице хипотезата на чл.123а, ал.3 от ЗООС с цел да се установи дали това би довело до разходи, които са несъразмерно високи в сравнение с ползите за околната среда поради: 1.географското положение на инсталацията; 2. характеристиките на околната среда в района на площадката, или 3. техническите характеристики на инсталацията.

В хода на първоначалното съдебното производство по делото е приета като доказателство изготвена от „Магистериум“ ООД оценка по възлагане на жалбоподателя, състояща се в две части – Анализ разходи ползи за дружеството и Анализ на ползите за ОС при постигане на емисионни нива за NOx, съгласно НДНТ и разходите, необходими за постигането на тези нива. Видно от тези оценки е, че единствено при цялостна промяна на работата на съоръженията, биха могли да се постигнат нормативно определените стойности на азотни оксиди, но постигането на тези емисионни нива е свързано с разходи, несъразмерно високи с ползите за околната среда. Същевременно, в оценката се посочва, че емисиите азотни оксиди в атмосферния въздух при обичайната работа на ОЦ „З.“ са под критичните нива. Тази оценка, според жалбоподателя, обуславя основателност на искането за дерогация, респективно незаконосъобразността на оспорения акт в тази му част. Оценката е изготвена след издаване на оспореното решение и съответно не е съобразена от компетентния орган. Същата обаче е изготвена и представена в хода на висящото съдебно производство по оспорване на акта и според съда е следвало да бъде взета предвид по аргумент от чл. 142, ал.2 от АПК. Нещо повече, същата доказва, че фактите и обстоятелствата, съобразявани от органа, са недостатъчни и непълни. Не е спорно, че намаляването на нивото на отделяни вредни вещества при работата на инсталацията, в т.ч. NOx, следва да е резултат от внедрените технически решения за намаляване замърсяването на околната среда, т.е. от приложените мерки по Преходния национален план, в който жалбоподателят се е включил доброволно, в резултат на което е получил дерогация за периода на действието му, но органът бланкетно е приел, че тези мерки са частични, без да посочи конкретика и да изведе извод относно количеството и качеството на реализираните, съответно нереализираните.

В първоначално воденото производство, за изясняване на спора от фактическа страна по делото са били приети без оспорване от страните заключения на съдебно-техническа и комплексна съдебно-техническа и икономическа експертиза, изготвени от вещите лица д.т.н. инж. Д. А., инж. С. А. П. и Е. Й. Г. – А..

От заключенията съдът извел, че основните първични замърсители на атмосферата са: серния диоксид (SO_2), азотните оксиди (NO_x), включително азотния диоксид (NO_2), летливите органични съединения (VOC), фините прахови частици (ФПЧ) и амоняка (NH_3). Съвкупността от твърди и течни частици, суспензирани в атмосферата, представляват фините прахови частици (ФПЧ), които варират по брой, форма, размер, площ на повърхността, химичен състав, разтворимост, окислителен потенциал и произход.

Фините прахови частици се емитират в атмосферата директно (първични емисии) или се образуват от емитираните в атмосферата газове - прекурсори на фини прахови частици (вторични емисии). Серният диоксид, азотните оксиди и амонякът са неорганични газообразни вещества, прекурсори на фините прахови частици. Формирането на частиците се определя от техния относителен фактор на образуване, който за изброените вещества е съответно SO_2 - 0,54; NO_x - 0,88 и за NH_3 - 0,64. Следователно, потенциалът за формиране на аерозоли на основните атмосферни замърсители е както следва: $\text{NO}_x > \text{NH}_3 > \text{SO}_2$.

Наредба № 12 от 15 юли 2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 58 от 30 юли 2010 г., изм. и доп., бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г., бр. 79 от 8.10.2019 г., в сила от 8.10.2019 г.), определя норми за опазване на човешкото здраве за цитираните по-горе вредни вещества, в т.ч. и фини прахови частици. Въведените норми целят предпазване от техния вреден ефект здравето на хората и околната среда. Регламентирани са средноденоношната и средногодишната норма за фини прахови частици.

За да могат да се формулират изводи относно основните източници на емисии на територията на Столична община, е направено сравнение между приноса на отделните сектори към общите емисии, от където може да се направят следните изводи:

Основен източник на замърсяването с фини прахови частици /ФПЧ10/ е битовото отопление с 55.97%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници 31.50% и автотранспорт - 10.78%. Последните два източника са свързани, тъй като ресуспендирането се предизвиква, както от движещите се автомобили, така и от вятъра, при което е невъзможно да се определи делът им.

При фините прахови частици (ФПЧ2.5) основен източник е битовото отопление с 73.28%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници 14.10% и автотранспорта - 11.13%. Посоченото за ресуспендираните частици по отношение на ФПЧ10 важи и за ФПЧ2.5.

Повърхностно активни вещества (П.) - на практика целият принос (99.61%) е от битовото отопление, а останалите едва 0,39% - от автотранспорта.

Азотни оксиди (NO_x) - автотранспортът е с най-големия дял (78,73%), следван от промишлеността с 15.55% и битовото отопление с 5.72%.

Въглероден оксид (CO) - приносът е почти изцяло за сметка на битовото отопление (78,73%) и автотранспорта (15.55%), а промишлените източници допринасят само 0.50%.

Природният газ е едно от основните горива за горене, използвано също и в ОЦ „3.". Използва се главно за генериране на промишлена и комунална електроенергия, а в процесната централа за производство на пара и топлина за промишлени процеси и отопление на жилищни и търговски площи. Природният газ се състои от висок процент метан (обикновено над 85 процента) и различни количества етан, пропан, бутан и инертни вещества (обикновено азот, въглероден диоксид и хелий). В почти всички видове природен газ се съдържат азот (N_2) и въглероден диоксид (CO_2), а по-рядко - сероводород (H_2S) и инертни газове. В природния газ освен изброените елементи се съдържат прах и водни пари, разтворени в него при контакта му с пластовата вода в земните недра. Метанът се втечнява при -161°C и е по-лек от въздуха. При концентрация на природен газ от 5 до 15% във въздуха сместа е взривоопасна, което го прави доста по-безопасен от пропан-бутана и голяма част от леките течни горива, които в много по-малка концентрация предизвикват експлозия. Температурата на самозапалване на природния газ е 537°C . Основните продукти при изгарянето му са въглероден диоксид и водни пари. Тъй като природният газ е газообразно гориво, филтруваните емисии на прахови частици обикновено са ниски. Изчислено е, че частиците от изгарянето на природен газ са с размер под 1 микрометър и имат филтрируеми и кондензируеми фракции. Праховите частици при изгарянето на природен газ обикновено са въглеводороди с по-голямо молекулно тегло, които не са напълно изгорени. Повишените емисии на прахови частици могат да се дължат на лошо смесване на въздух/гориво или проблеми с поддръжката.

Заклученията за най-добри налични техники /НДНТ/ служат за референтни данни при определяне на условията на разрешителните за инсталациите, попадащи в обхвата на глава II от Директива 2010/75/ЕС, като компетентните органи би следвало да определят норми за допустими емисии, с които се гарантира, че при нормални експлоатационни условия, емисиите няма да надхвърлят съответстващите на най-добрите налични техники нива на емисии, формулирани в заключенията за НДНТ.

Заклученията за НДНТ, формулирани в приложението към Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1442 на комисията от 31 юли 2017 година, представляват основният елемент на посочения референтен документ за НДНТ. „Топлофикация София“ ЕАД, попада в обхвата на чл.1 и чл. 2 от решението. Горивната инсталация на „Топлофикация София“ ЕАД е съществуваща, не е нова. На обекта се извършват измервания посредством автоматична измервателна система /АИС/, която е постоянно инсталирана в него.

ОЦ „З.“ е с потвърдена класификация за предприятие с нисък рисков потенциал, съгласно становище на МОСВ с изх. № УК-87/02.06.2016 г. на МОСВ. С писмо на МОСВ, изх.№ № ДППГА – 13.09.2012г. е потвърден ДППГА на ОЦ „З.“. ОЦ „З.“ е отоплителна централа, чийто производствен процес обхваща пълен технологичен цикъл на производство на топлинна енергия. Централата е с обща топлинна мощност 607,6 MW. Предназначението на ОЦ „З.“ е да осигури топлоснабдяването за битови нужди на югозападния район на [населено място] чрез четири броя магистрални тръбопроводи.

При избора на най-добри налични техники /НДНТ/се изхожда от следните условия: Съвместимост с наличната технологична схема и оборудване (реализируемост); Икономическа ефективност; Степен на подобряване на показателите на качеството на процесите (ефективност); Възможните въздействия върху околната среда.

Подходът при избор на НДНТ се основава на анализи на технологичния процес в следните области: Анализ на предприятието като цялостна технологична инсталация; Анализ на отделните процеси в технологичен и технически аспект; Анализ на мерките за намаляване на емисии и икономия на материали и енергия.

За НДНТ се приемат допълнително и всякакви мерки, ориентирани към сигурността, качеството, подобряването на условията на труд, (като ремонти, подмяна на оборудване, естетизиране на работната среда и др.) и предприемане на проучвания, изследвания и проекти, ориентирани към разработка на мерки и внедряване на известни или нови техники за подобряване на показателите на инсталацията, (като енергийни анализи, технико-икономически доклади, О. и др.).

НДНТ за производството като цяло, респ. като инсталация, както е определено по-долу, може да се разглежда технологичната структура по отношение на нейната ефективност, възможностите за структурни промени, чрез които може да се повишава ефективността и намаляват емисиите, както и съществена техническа реконструкция.

Ефективността има следните аспекти: емисии на замърсители; използване

на материали и суровини - основни и спомагателни; оползотворяване на енергия; надеждност и сигурност; качество на крайния продукт.

Тук се имат предвид преди всичко първите три и в това отношение ефективността има две основни значения: екологична ефективност и икономическа ефективност.

Икономическата ефективност се разглежда в общ смисъл, обхващащ както енергийна ефективност, така и ефективното използване на всякакви ресурси, в т.ч. и резервни част и ремонтна дейност. Важно е да се отбележи, че подобряването на икономическата ефективност във всеки случай подобрява екологичната, докато обратното не винаги е вярно. Ето защо, икономическата ефективност има първостепенно значение при разглеждането на НДНТ. Във всеки неин аспект тя влияе пряко или непряко върху екологичната ефективност. При оценката на общата технологична структура ефективността се разглежда като отношение на общата произведена енергия (топлинна) към енергията, носена от използваното гориво (природен газ). Ефективността е изключително важен показател, не само в икономически аспект. От множеството анализи и научни публикации следва обоснован извод, който може да се изведе като правило, че по-ефективното предприятие е по-щадящо за околната среда.

Инсталацията на ОЦ „З.“ отговаря на НДНТ за структура на производството, поради следните добри практики:

Изхождайки от предназначението, като цяло инсталацията е с най-добра технологична схема и структура, с вътрешно присъща (структурно обусловена) висока ефективност - производство само на топлинна енергия;

Предприятието отговаря на НДНТ в смисъла на добра практика, тъй като инвестиционните намерения са ориентирани към повишаване на ефективността. Може да се очаква, че при прилагане на НДНТ в отделните процеси ще бъде постигнато и увеличение на ефективността на инсталацията като цяло;

Технологичната структура позволява гъвкаво управление на инсталацията като цяло и на отделните процеси в нея - предпоставка за оптимизация на режимите;

Използването на природен газ като гориво осигурява най-ниски стойности на емисиите на CO₂ и липса на съществено замърсяване на въздуха с вещества, присъщи на други енергоносители;

Технологичните агрегати и съоръжения са на нужното от гледна точка на НДНТ ниво. В ОЦ "З." е налице добра практика при ремонта на износени съоръжения те да бъдат модернизирани с оглед на повишаването на

ефективността на технологичния процес.

Оценка на технологичните процеси от гледна точка на НДНТ: Паропроизводство от парогенератори №№ L 2, 3 - не отговаря на НДНТ по отношение на емисиите на NOx.

Като мерки се предвиждат преди всичко подходяща оптимизация на горивния процес, използване на компютърна автоматична система за контрол на горивната ефективност и подпомагане на предотвратяването и/или намаляването на емисиите. Това включва също така използването на високоефективен мониторинг, постигане на максимална ефективност на преобразуването на енергия, чрез прилагане на комбинация от техники, включително добро проектиране на горивното оборудване, оптимизиране на температурата (например ефикасно смесване на горивото и въздуха за горене) и времето на престой в зоната на горене, а също и използване на усъвършенствана система за контрол, проучва се възможност при която да се използва предварителното смесване на въздух и гориво преди подаването им в зоната на горене, тъй като чрез смесването на въздуха и горивото преди изгарянето ще се постигне равномерно разпределение на температурата и по-ниска температура на пламъка, което ще доведе до по-ниски емисии на NOx, налице е възможност за утилизация на топлина на изходящи димни газове от котлите, по-добро използване на топлината на отработената пара и др., намиране решение с нискоазотни уредби.

В случай, че не се постигне необходимия резултат, следва да се планират други ефективни мерки в краткосрочен и дългосрочен план с цел достигане на необходимите трайни резултати.

Производство на топлинна енергия във водогрейните котли №№ 1, 2, 5, 4, 5 - характерно е, че при тях емисиите на вредни вещества във въздуха са относително малки. Независимо от това, при всеки ремонт се прави и технологична реконструкция съгласно най-добри налични техники /НДНТ/, т.е. замяна на тръбните екрани с мембранни, замяна на конвенционални горивни уредби с нискоазотни. Съществуват резерви за оптимизация на процеса на горене и утилизация на топлината на димните газове. За привеждане в съответствие с НДНТ е необходимо да се намалят емисиите на NOx, което е осъществено с въвеждане на нискоемисионни горелки, както и с оптимизация на горивния процес.

Отоплителна централа "З." е разположена в индустриална зона на [населено място] - [улица]. В близост до централата са разположени бившият "Домостроителен комбинат", база на "И.", фирма "Д.", "Б." и завод "6-ти септември". Предназначението на ОЦ "З." е да осигури топлоснабдяването за битови нужди на югозападния район от [населено

място]. Чрез три броя магистрални тръбопроводи се захранват следните жилищни комплекси: Западна земянска магистрала топлоснабдява:[жк], "Борово", "Мотописта", "С.", "Г. Д.", "Б." и др.; Източна земянска магистрала топлоснабдява:[жк], "Л.", "И. В.", Медицинска академия и малка част от централната част на [населено място]; С. земянска магистрала топлоснабдява:[жк],[жк],[жк]и[жк].

Охладената вода, постъпваща от абонатите се доподгръва, чрез включването в работа на инсталираните 5 бр. водогрейни котли, след което отново се подава към абонатите. Водогрейните котли работят с основно гориво природен газ. Като аварийно гориво се използва мазут съхраняван в 3 бр. мазутни резервоари. В централата е монтиран резервоар за съхранение на газьол за нуждите на временните отоплителни централи на [населено място]. На водогрейни котли с № 1, 2, 3, 4 са монтирани ниско емисионни горелки. Хидравличният режим "централи - абонат - централи" се осъществява с монтираните 7 бр. мрежови помпи. Необходимата технологично температура на вода пред водогрейните котли се осигурява с включването в работа на рециркуляционни помпи. Загубите по мрежата се компенсират със сондажна вода, която се филтрува, омекотява и деаерира във водоподготвителна инсталация и деаераторен възел.

Местоположението на ОЦ „3.“ е благоприятно от гледна точка на непосредствено вредно влияние върху населението. Като източник на вредни емисии предприятието може да се разглежда преди всичко като точков източник на: (а) неизбежните за дейността му емисии на топлина и въглероден двуокис; (б) азотни окиси в изходящите газове; (в) замърсители в отпадната вода.

Като производствено предприятие ОЦ "3." може да се представи чрез 7 относително обособени процеса, схематично показани с отделни технологични схеми, на които са указани вида и употребата на постъпващите горива, химикали, вода, енергия. както и изпускането на емисии на вредни вещества във въздуха и отпадъчните води, както и генерирането на отпадъци.

Декомпозицията на инсталацията на процеси и техни фази (подпроцеси) е извършена съобразно следните условия: процесът трябва да има определени входове и изходи; процесът трябва да представлява относително самостоятелна съвкупност от технологични фази (едновременно извършващи се свързани подпроцеси); процесът трябва да бъде реализиран в определен, относително самостоятелен технологичен агрегат или инсталация от технологични агрегати; процесът трябва да може да бъде описан по начин, даващ възможност за съпоставка с НДНТ

за съответния тип процеси; процесът трябва да се определи по начин, даващ възможност да се анализира ефективността.

Осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „Топлофикация София“ ЕАД води до намаление с над 5 пъти изпускането на азотни оксиди, в сравнение с битовите горивни уредби като оказва и съществено влияние върху нивата на ФПЧ, осигурявайки ефикасен отоплителен режим.

Според вещите лица, реално сегашната експлоатация на инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД намалява в пъти щетите за околната среда, включително и евентуалния брой смъртни случаи на година, причинени от експозицията с азотни оксиди, както и приемания в болница с дихателни оплаквания.

По отношение на екологичните аспекти при реализиране на мерките, посочени в оспореното решение, направените разходи се посочва, че биха били несъразмерно по-високи спрямо общата стойност на ползите за околната среда. Енергийните котли на територията на двата Т.-а нямат техническа възможност чрез снижаване на товара да достигнат допустимите норми, като по този начин дружеството остава да работи само с водогрейни котли - при условие, че след намаляване на товара емисиите са под нормата.

Според експертите, ако „Топлофикация София“ ЕАД прекрати дейността си, нанесените екологични щети ще бъдат големи. Очаква се след спиране на топлоподаването към над 1 000 000 потребители, голяма част от тях да преминат на алтернативно отопление и снабдяване с топла вода от твърди горива или електричество. Отбелязват, че осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „Топлофикация София“ ЕАД води до намаление с 5 пъти изпускането на азотни оксиди, в сравнение с битовите горивни уредби. Практиката в България показва, че преобладаващият източник на топлина за домакинствата извън мрежата на централно отопление са твърдите горива. При изгарянето на твърдо гориво в битова горивна уредба се отделят пет пъти повече емисии на азотни оксиди (изразено в емисия на СД топлина) в сравнение с големите горивни инсталации, изгарящи природен газ. При евентуално спиране на мощностите на Т.-а екологичните ползи за околната среда и Столична община ще бъдат несъразмерно по-малки от нанесените щети върху атмосферния въздух и качеството на живот на столичани, а също така може да доведе до „екологична катастрофа“.

Пояснено е, че системата за отопление на [населено място] в момента е изградена така, че то да се осигурява съвместно от Т. и електрическа

енергия, като всички трансформаторни подстанции и трафопостове в града са изчислени така, че да издържат натоварване на електропреносната мрежа при ползване на топлинна енергия от Т.. Ако „Т.“ не работи, тези съоръжения няма да издържат на натоварването. Симбиозата между тях не е нормативно уредена, но е постигнат баланс, така че тези единици да не се претоварват и изключват.

Считат, че дерогацията на „Топлофикация София“ ЕАД е необходима до привеждане в съответствие на дружеството, защото е по-добрата алтернатива за подобряване качеството на атмосферния въздух.

По отношение на финансовите аспекти посочват, че следва да се има предвид, че експлоатацията на енергийните обекти в условията на отказа за предоставяне на дерогация би имала изключително негативен финансов ефект за „Топлофикация София“ ЕАД, като на практика то няма да е в състояние да изпълнява изцяло лицензионните си задължения и да функционира като действащо предприятие. Анализът показва, че при сравнение за едногодишен период между нормалния технологичен режим на работа на централите и работа само на водогрейни котли, който вариант на практика е трудно приложим за двете топлоелектрически централи и би довел до тежки последици за мрежата при дългосрочно прилагане. На база на техническите показатели е извършено сравнение между приходите и основните променливи разходи в двата варианта, при следните ценови параметри: топлинна енергия - 98,48 лв./МВтч, премия за ВЕКП - 161,16 лв./МВтч, средна пазарна цена на продадената електроенергия - 180,00 лв./МВтч, цена на природен газ 55,00 лв./МВтч и цена на въглеродни квоти - 52,00 евро/тон. Н. ефект от отказа за предоставяне на дерогация на годишна база за дружеството ще доведе до допълнителна загуба в размер на 171,8 млн. лв.

Описаните финансови ефекти доказват, че икономическите и социалните ползи от дерогацията многократно надвишават екологичните аспекти от прилагането на по-строгите норми. Спирането на работа на Т. „С.“ и Т. „С. И.“ би довело до колапс на електроенергийната система и срив в енергийната сигурност на страната.

По отношение на втория допуснат въпрос - достигнатите от „Топлофикация София“ ЕАД емисионни нива на Nox, водят ли до значително замърсяване на околната среда и дали осигуряват постигане на висока степен на опазване на околната среда, в сравнение с хипотезата, при която инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД спрат работа, вещите лица дават следното заключение:

Във връзка с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020г. - 2030г., приета с Решение № 541 на МС от 13.09.2019г., в

изпълнение на чл.6 от Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители с основна цел на програмата да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни антропогенни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици (ФПЧ_{2,5}) в атмосферния въздух, спрямо определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005г. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД се е ангажира да реализира пакет от мерки за намаляване на емисиите на NO_x от инсталациите, което ще доведе до ползи за човешкото здраве, околната среда и подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на [населено място]. За да постигне нормите за допустими емисии в ОЦ „З.“ една от основните мерки, с които се ангажира дружеството е изграждане на инсталация за некаталитична редукция на емисии на азотни оксиди към комин 1, за ВК 1, ВК 2 и ВК 3. За да се изпълни мярката е необходимо да се намери индивидуално техническо решение за постигане на Н.. Не може да се пренебрегне и факта, че съществуващите котли са изградени по концепцията от 60-те години на миналия век, която е твърде различна от съвременните изисквания за екологични норми като компактни конструкции за високоефективни котли с голямо топлинно натоварване на пешния обем и висока стойност на адиабатната температура в ядрото на факела - всички тези фактори са предпоставка за висока генерация на емисии NO_x от порядъка на около 400 mg/Nm³.

Подобни мероприятия до този момент в страните от Източна Европа, където инсталациите на топлофикационните дружества са изградени с подобни котли, не са провеждани, поради научни становища, че е невъзможно да се реконструират и модернизират така, че да бъдат постигнати Н. в съответствие с изискванията на Директива 2010/75/ЕС.

Независимо от тези проучвания „Топлофикация София“ ЕАД е провела частични мероприятия по модернизация, с които е постигнато снижаване на емисиите NO_x, като в Т. „С. И.“ са монтирани нискоазотни горелки „О.“ - Ф. на ЕК 5, ЕК 6 и ЕК 7 са достигнати стойности на емисии от 200 mg/Nm³, а с байпасни връзки на въздухоподгревателя на ЕК 1 и ЕК 2 и преминаване на изгаряне със студен въздух са достигнати стойности на емисии от 180 mg/Nm³.

През 2017г. е сключен Договор EBRD 4/13, със „Силови машини“ - Русия за изпълнение на задачата - „Реконструкция и модернизация на ЕК 220 t/h ст.№ 7 и 8 в Т. „С.“. В резултат на изпълнението се очаква да бъдат достигнати нива на емисии NO_x < 90 mg/Nm³, в изпълнение Директива 2010/75/ЕС, като същевременно ще бъде повишена ефективността на

оползотворяваното гориво с $A_c = 9,2 \%$ - икономия на 10 459 хил. Nm³ природен газ и спестени емисии в размер на 19 575 текв CO₂.

Достигането на нива емисии по-ниски от Н. се постига с комплекс от няколко мероприятия:

- 1) Монтиране на ултра deNO_x горелки;
- 2) Използване на рецикулация на димните газове;
- 3) Степенно подаване на гориво и въздух за изгаряне при по-ниски нива на въздуха от теоретично необходимото; Допълнително подаване на въздух за изгаряне в бридови горелки, разположени на 2 метра над основните горелки.

Въпреки така проведените мероприятия, се предвижда /при недостигане на Н./ и инсталиране на инсталация за селективна некаталитична редукция, монтирана в края на печна камера при температури на димните газове 850 - 900°C.

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД работи по реализация на проект „Изграждане на Инсталация за комбинирано производство на енергия в С. с оползотворяване на RDF отпадък“ - разработката представлява последната заключителна фаза на Програмата за управление на отпадъците в С. /ПУОС/, изпълнявана от Столична община. С реализация на инсталацията ще бъде изградено високоефективно съоръжение в съответствие с Директива 2012/27/ЕС, с което ще се изпълнят изискванията за устойчив растеж съгласно стратегията „Европа 2020“, както и ще се спази йерархията на отпадъците по Директива 2008/98/ЕО, което в крайна сметка ще допринесе за намаляване на количеството отпадъци съгласно Националния план за управление на отпадъците. Новоизградената инсталация на площадката на Т. „С.“ ще поеме базовия товар на топлофикационния район, като по този начин ще замени част от амортизираните в централата парогенератори, непокриващи изискванията Н..

С изграждане на Инсталацията ще бъде постигната диверсификация на горивната база за производство на енергия и намаление потреблението на природен газ с 65 млн. Nm³, поради което ще се спестят средства за закупуване на квоти за въглеродни емисии с приблизителен обем около 125 000 текв/год. CO₂ еквивалент. Очаква се също намаляване на емисиите на вредни вещества и парникови газове, чрез прилагане на четиристепенна технология на почистване, като спрямо действащата Директива 2010/75/ЕС се очаква намаление на вредните вещества, в т.ч. NO_x - 46,4 тона/г.

Според вещите лица, при отказ на допускане на дерогация на ОЦ „З.“ към „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за производството на топлинна

енергия се очаква, че ОЦ „З.“ с номинална мощност 174,45 MW ще работи само с водогрейни котли /ВК №№ 1, 2, 3, 4 и 5/ при натоварване с не повече от 30% /номиналната мощност на всеки ВК е 116,3 MW/, ще могат да се поддържат само летните топлинни товари на топлофикационния район и преходните топлинни товари преди и след края на отоплителния сезон. Топлинните товари по време на отоплителния сезон не могат да бъдат поддържани при 30% натоварване на водогрейните котли, което категорично няма да позволи обезпечаване на отоплителния сезон, което ще доведе до намаляване на потреблението на природен газ между 50-70%.

Дружеството има сключен договор с „Булгаргаз“ ЕАД за доставка на природен газ на изходен пункт на газопреносната мрежа по регулирана цена с ясно посочени количества газ, който ще бъде потребяван от топлоизточниците на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД. Потреблението на по-малки количества природен газ от заложените в договора, ще доведе до значителни финансови санкции за неизпълнението му, а от друга страна това ще дестабилизира работата на обществения доставчик, като го лиши от приход и генерира неустойки за неизпълнение на договорените ангажименти, тъй като „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД е основен клиент на „Булгаргаз“ ЕАД. Всички топлоизточници подават деаерирана вода към топлопреносната мрежа /ТПМ/, спирането на енергийната част на Т. „С.“ и Т. „С. И.“, ОЦ „З.“ ще доведе до подаване на химически обработена, но не деаерирана вода към ТПМ, което от своя страна ще доведе до крайно амортизиране и до безпрецедентна аварийност на мрежата. Също така ще се създаде дискомфорт на гражданите, което ще ги принуди да търсят други алтернативи, които не всеки гражданин може да си позволи. Топлофикационната система в [населено място] е най-голямата и развита система на територията на България. Тя снабдява с топлинна енергия повече от 445 000 битови и стопански абоната. Присъединеният топлинен товар е приблизително 5 730 MW при 17 112 броя абонатни станции. Топлофикационната мрежа е с дължина от порядъка на 1000 km. Инсталираната мощност на съоръженията в нормална експлоатация е: електрическата мощност - 198 MWe; топлинна мощност - 3 330 MWth. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД произвежда средно 4 850 GWh топлинна енергия и 950 GWh електрическа енергия. Топлоизточниците в дружеството са инсталирани главно в големите топлоелектрически централи - Т. "С." и Т. "С. И." - с комбинирано производство на енергия, покриващи около 2/3 от общото топлопроизводство на дружеството, две отоплителни централи - ОЦ „З.“ и ОЦ „Л.“ - с водогрейни котли, покриващи близо 28% от

топлопроизводството и седем временни отоплителни централи /с пламъчнотръбни котли/ с дял от общото топлопроизводство по-малко от 6%. Горивната база на четирите централи в момента е природен газ. Това определя практическата липса на някои основни замърсители на атмосферния въздух в емисиите от Т., а именно серни оксиди и прах. Към този момент единствените вредни емисии, които представляват потенциален проблем са тези на азотни оксиди и въглероден оксид. Тъй като природният газ е газообразно гориво, филтруваните емисии на прахови частици обикновено са ниски. Изчислено е, че частиците от изгарянето на природен газ са с размер под 1 микрометър и имат филтрируеми и кондензируеми фракции. Праховите частици при изгарянето на природен газ обикновено са въглеводороди с по-голямо молекулно тегло, които не са напълно изгорени. Повишените емисии на прахови частици могат да се дължат на лошо смесване на въздух/гориво или проблеми с поддръжката.

Преустановяването на дейността на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД по топлоснабдяване на столицата, ще доведе до нуждата битовите абонати да потърсят алтернативи като теоретично могат да се използват индивидуални отоплителни системи, като електрически радиатори, газови котли или бойлери. В зависимост от техническите характеристики и наличността на газова или електрическа инфраструктура в конкретния район, някои абонати може да се насочат към една или друга алтернатива, която на този етап не съществува и трябва да се изгради. Въпреки това, за да се осигури ефективна алтернатива на топлофикацията, трябва да се проведат редица по вид и мащаб дейности, което от своя страна доказва, че бъдещата алтернатива за топлоснабдяване на [населено място] може да е с по-малка ефективност от настоящата. Преминаването от централно топлоснабдяване към електричество, ще доведе до увеличаване на ползването на електроенергия, т.е. токови удари в електрическата мрежа, които ще предизвикат повреди в трансформатори и други устройства. За да се предотвратят тези проблеми, ще е необходимо да се направят подходящи промени и модификации в електрическата мрежа, както и реконструкция на всички трансформатори и подстанции, за да може да се осигури гладък и стабилен трансфер на електрическа енергия към битовите абонати.

Заключението на експертите е, че следва да бъде допусната дерогация. То се основава както на технически анализ за ползите и вредите от работата на процесната инсталация за околната среда, така и на редица икономически и социални фактори, т.е. представлява извод за целесъобразност на подобно решение.

От всичко изложено съдът извежда несъмнено, че работата на топлоцентралите на жалбоподателя с използвано гориво природен газ е значително по-малко замърсяваща околната среда, в сравнение използването на алтернативни източници за отопление. Използването на твърдо гориво за отопление ще повиши нивата на азотен оксид в атмосферния въздух с пет пъти, освен това ще се повиши значително замърсяването с фини прахови частици и серен диоксид.

Когато се преценяват ползите, следва да се има предвид и че при спиране работата на инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД с изгаряне на твърдо гориво в битовия сектор, транспорта, недоброто проветряване и задържане движението на въздушни маси в резултат на засиленото строителство ще доведе до натрупване на емитираните замърсители в ограничена област на атмосферата, и така ще се постигне значително замърсяване на приземния въздушен слой на територията на [населено място]. От друга страна, оскъпяването на топлинната енергия, чрез инвестициите за модернизиране създава риск да се загуби и без това намаляващият пазарен сегмент на клиентите на централизираното топлоснабдяване. Във връзка с ползите за околната среда, предвид техническите характеристики на инсталацията, съдът приема за установено, че производството на топлинна енергия се обезпечава от 5 водогрейни котела ПТВМ -100, като три от тях са основно модернизирани и съоръжени с нискоемисионни горелки, както и че общата разполагаема мощност на централата /електрическа и топлинна/ е достатъчна да покрие максималното зимно топлинно натоварване, респ. налице е голям резерв от мощности.

Настоящият състав на съда приема, че с последните изводи се дава разрешение и на спорния въпрос, който е - налице ли са предпоставки за прилагане на изключението на нормата на чл. 123а, ал.3 от ЗООС, на който следва да се отговори положително.

Изложеното сочи, че отказът за дерогация не е мотивиран и обоснован в съответствие с указаното в чл.123а, ал.3 от ЗООС. Не е извършван в хода на административното производство нужният анализ, който да установи съотношението на разходите с ползите, и дали разходите са несъразмерно високи в сравнение с ползите за околната среда поради географското положение на инсталацията, характеристиките на околната среда в района на площадката или техническите характеристики на инсталацията. Освен това, органът е формирал изводите си въз основа на необосновано определен коефициент К и се е позовал на Анализ от 2018г., в който оценката не е пълна. Изложеното е довело до неправилно приложение на материалния закон и е основание за отмяна на решението в тази част.

Условие 2.1 и Условие 9.2.1, с които са въведени условия Н. по показател NOx 100mg/Nm³ са въведени вместо исканата от дружеството дерогация по показател NOx 100mg/Nm³, съгласно чл.123а, ал.3 от ЗООС и това обуславя необходимостта от тяхната отмяна. Органът следва първо да се произнесе по искането за дерогация. Предвид изложеното, жалбата е основателна.

Преписката следва да се изпрати на органа за ново произнасяне със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

При този изход на спора, в полза на жалбоподателя следва да бъдат присъдени направените, доказани и претендирани разноси. Приема се обаче възражението за прекомерност на поискания адвокатски хонорар, както като се изходи от фактическата и правна сложност на делото, така и предвид, че настоящото производство е трето по ред, като се касае за идентичност на казуса и защитните тези, излагани в него. За всяка инстанция следва да се признае хонорар от 10 000 лева, вместо поисканите съответно по 18 000 лева и 24 000 лева. Ответникът следва да понесе и направените от жалбоподателя разходи, както следва: 50 лева платена държавна такса на АССГ, 4 500 лева внесен депозит за експертизи, 370 лева държавна такса, заплатена към ВАС и 30 000 лева признат общо адвокатски хонорар за трите производства.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал.2, предл.второ и чл. 173, ал.2 и чл. 143 от АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 37-Н0-И0-А1/2021г. от 22.07.2021г. на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, с което е актуализирано Комплексно разрешително № 37/2005г. на оператора „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за площадка ОЦ „З.“ и е отказано допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

ОСЪЖДА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ по околна среда да заплати в полза на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД следните суми: 50 /петдесет/ лева платена държавна такса на АССГ, 4 500 / четири хиляди и петстотин/ лева внесен депозит за експертизи, 370 /триста и седемдесет/ лева държавна такса, заплатена към ВАС и 30 000 / тридесет хиляди/ лева признат общо адвокатски хонорар за трите производства.

Решението подлежи на оспорване пред ВАС в 14-дневен срок от връчването му на страните.

Преписи от решението да се изпратят на страните.

СЪДИЯ